

SXEDIO.FC5

20.4.1943: ΔΡΑΜΑΤΙΚΕΣ ΠΕΡΙΓΡΑΦΕΣ ΑΠΟ ΤΟΥΣ ΚΥΠΡΙΟΥΣ ΑΙΧΜΑΛΩΤΟΥΣ ΠΟΛΕΜΟΥ ΣΤΑ ΓΕΡΜΑΝΙΚΑ ΣΤΡΑΤΟΠΕΔΑ ΣΥΓΚΕΝΤΡΩΣΗΣ

Στα **1942** ο πόλεμος είχε εισέλθει σε αποφασιστική φάση καθώς οι σύμμαχοι επιτύγχαναν απανωτές νίκες εναντίον των ιταλο- γερμανών και Ιαπώνων σε όλα τα μέτωπα.

Στην Αφρική η πλάστιγγα έγερνε με το μέρος των συμμάχων με τη σαρωτική καταστροφή του Ρόμμελ.

Στο μέτωπο της Ρωσίας οι Γερμανοί άρχισαν να δέχονται σοβαρά πλήγματα με το νέο χρόνο (**1943**) ενώ στα μέσα του χρόνου είχε αρχίσει η αντίστροφη μέτρηση με μεταφορά του πολέμου στην Ευρώπη.

Στην Ιταλία ο Μουσουλίνι εγκατέλειψε τη θέση του τον Ιούλη του **1943**, ενώ άρχιζε η απελευθέρωση της Ελλάδας και των άλλων χωρών από τους Γερμανούς κυρίως του Χίτλερ.

Μέσα στον Οκτώβρη του ίδιου χρόνου είχαν αρχίσει να αποβιβάζονται συμμαχικές δυνάμεις στην Ελλάδα και ο στρατός του Χίτλερ τράπηκε σε φυγή.

Η Αθήνα απελευθερώθηκε στα μέσα του Οκτώβρη του **1943** και ακολούθησε η απελευθέρωση των άλλων περιοχών μέχρι τη Θεσσαλονίκη και πιο πάνω.

Ο Χίτλερ περιοριζόταν μέσα στο κυβούκι του και τελικά το Μάϊη του **1945** αναγκάστηκε να παραδοθεί το πρώτο δακαήμερο του ίδιου μήνα, ενώ χρειάστηκαν άλλοι δύο μήνες μέχρι να καταπαύσει εντελώς το πυρ με την παράδοση της Ιαπωνίας.

Στην Ελλάδα αυτή την περίοδο ο εμφύλιος που είχε ξεσπάσει το Δεκέμβριο του **1944** καλά κρατούσε και η κρίση στην Ελλάδα επηρέαζε πολύ τις δυο αντιμαχόμενες παρατάξεις και στην Κύπρο.

Το ΑΚΕΛ τάχθηκε με το ΕΑΜ/ΕΛΑΣ της Αριστεράς και η Δεξιά με την Κυβέρνηση και την εξουσία.

Σε όλο αυτό το διάστημα πολλοί κύπριοι έπεσαν στα διάφορα πεδία των μαχών ή είχαν συλληφθεί αιχμάλωτοι και πέρασαν πραγματικά δραματικές

στιγμές στα διάφορα στρατόπεδα συγκέντρωσης τόσο στη Γερμανία και τη Πολωνία και ακόμα την Ελλάδα στα πρώτα στάδια και σε άλλες περιοχές.

Σε επιστολές τους προς τους συγγενείς τους όμως επειδή λογοκρίνονταν, οι αιχμάλωτοι παρουσίαζαν τα πράγματα πολύ καλά, λες και βρίσκονταν στην εξοχή. Μέσα από τις γραμμές των επιστολών ή τις λέξεις μπορούσε ένας, όμως, να διακρίνει το δράμα και την αγωνία τους μέσα στο τσουκτερό κρύο και τις δύσκολες συνθήκες διαβίωσης.

Στις **20** Απριλίου **1943** η εφημερίδα "Ελευθερία" παρέθετε τις πιο κάτω επιστολές από τα στρατόπεδα συγκέντρωσης μαζί με τους αριθμούς των κυπρίων αιχμαλώτων που υπολογίζονται πάνω από δυο χιλιάδες:

"ΣΤΑΛΑΓΚ I.V.C. 1046 Κύπριοι: Αρχηγός του στρατοπέδου Λοχίας Χατζηϊωάννου εκ Λεμεσού.

Οι άνδρες είναι τώρα κατανεμημένοι εις αριθμόν "στρατοπέδων εργασίας", έκαστον των οποίων περιλαμβάνει περίπου μεταξύ **40** και **100** ανδρών, εις την παρά τα όρη Συντέτεν περιοχήν. Εις μερικά εκ των "στρατοπέδων εργασίας" αυτά αποτελούνται είτε από ειδικά ξύλινα παραπήγματα είτε από διαμερίσματα εις κάποιον στρατώνα ή εργοστάσιον, φωτιζόμενα, δι' ηλεκτρικού φωτός και θερμαινόμενα, δι' εκείνων των σιδηρών θερμαστρών, αι οποίαι υπάρχουν εις όλα τα γερμανικά σπίτια, τα διαμερίσματα αυτά περιέχουν σειράν κλινών με ένα κιβώτιον, κάποτε διά τα αντικείμενα του ανιχμαλώτου και γενικά μερικά τραπέζια και πάγκους διά καθίσματα και γράψιμο. Λεκάναι διά πλύσιμο ευρίσκονται κατά κανόνα τοποθετημένα εις το συνεχόμενον παράπηγμα ή αίθουσαν.

Οι Κύπριοι αιχμάλωτοι απασχολούνται εις διάφορα είδη εργασίας, διά την οποίαν πληρώνονται κατά κανόνα ποσόν αντιστοιχούν προς **5** γρόσια ημερησίως. Πολλοί ευρίσκονται τοποθετημένοι εις ένα σιδηροδρομικόν σταθμόν και απασχολούνται εις την επισκευήν των γραμμών. Άλλοι σπάζουν πέτρες.

Άλλοι κάμνουν διάφορα είδη εργασίας δι' ένα μικρόν δήμον και άλλοι εργάζονται εις ένα καρεκλοποιεΐον ή ένα εργοστάσιον σιδηροσωλήνων. Αι ώραι της εργασίας των είναι μακραί, αλλ' είναι αι αυταί ως και εκεφναι των γερμανών πολιτών.

Δεν υπάρχει κατά κανονα πολύς χρόνος ή χώρος διά παιγνίδια, αν και εις μερικά στρατόπεδα παίζεται ποδόσφαιρον.

Η Βρετανική στρατιωτική στολή είναι η συνήθης ενδυμασία των κυπρίων αιχμαλώτων, με κάλτσες και εσώρουχα αποστελλόμενα υπό του Ερυθρού Σταυρού και των συγγενών των αιχμαλώτων. Εκαστος εφοδιάζεται διά τον ύπνον με κουβέρτες και είχαν λάβη υπόσχεσιν ότι θα δοθή εις αυτούς και τρίτη κατά τον χειμώνα τούτον. Η τροφή που παρέχουν εις αυτούς αι αρχαί είναι πολύ απλή, αποτελουμένη κατά μέγα μέρος από πατάτες και σούπες, αλλά συμπληρούται με τα εβδομαδιαΐα δέματα, τα οποια αποστέλλονται εις έκαστον άνδρα υπό του Βρετανικού Ερυθρού Σταυρού εξ Αγγλίας. Τα δέματα αυτα περιέχουν τρόφιμα τα οποια μπορούν να μαγειρευθούν εις ιδιαίτερον μαγειρείον ή εις μερικάς περιπτώσεις τας ανωτέρω αναφερομένας θερμάστρας.

Δυστυχώς ουδείς Ελλην Ορθόδοξος ιερεύς ή Μουσουλμάνος Χότζας διαμένει εις την περιοχήν του στρατοπέδου και τοιουτοτρόπως ενδείκνυται εις οιονδήποτε από τους αιχμαλώτους ο οποίος έχει τα προσόντα να τελέση τοιαύτας λειτουργίας και να κάμη διδασκαλίαν όπως δύναται.

Ο εν Λονδίνω Ερυθρός Σταυρός κατέστησε προσφάτως γνωστόν ότι προμήθειαι ελληνικών και τουρκικών βιβλίων, καθώς και διδακτικών βιβλίων προς εκμάθησιν της αγγλικής γλώσσης υπό των κυπρίων ευρίσκονται καθ' οδόν προς το στρατόπεδον αυτό και τα άλλα στρατόπεδα.

Γενικώς μολονότι είναι φυσικόν οι όροι εργασίας να ποικίλλουν πολύ από τους ενός στρατοπέδου εργασίας εις το άλλο, η ζωή των αιχμαλώτων διέπεται υπό των προνοιών της συμβάσεως της Γενεύης, αντίγραφον της οποίας υποτίθεται, ότι

τοποθετείται δημοσίως εις κάθε στρατόπεδον. Η σύμβασις αυτή υποχρεώνει τας Αρχάς να παρέχουν ιατρικήν περίθαλψιν εις τους αιχμαλώτους και να εξασφαλίζουν, όπως η τροφή και αι συνθήκαι της ζωής ευρίσκονται εις ωρισμένον επίπεδον, αλλ' ουδείς πρέπει να φαντασθή ότι η ζωή στο ΣΤΑΛΑΓΚ I.V.C είναι "στρωμένη με ρόδα"

ΣΤΑΛΑΓΚ III D, 244 Κύπριοι: Αρχηγός του στρατοπέδου λοχίας Σ. Αλετράρης, από τη Ευρύχου, επαρχίας Λευκωσίας.

Η κατάσταση και εδώ είναι ομοία εκείνης του Στάλαγκ I.V.C. Το κυριώτερον στρατόπεδον δεν είναι μακράν του Βερολίνου και περιέχει **2,500** άνδρες εκ των οποίων **244** είναι κύπριοι. Κατά τον χειμώνα υπάρχει δριμύ ψύχος. Οι αιχμάλωτοι εκτελούν διαφόρων ειδών εργασίας, ως κτίσιμο σπιτιών, κηπουρικήν, ξυλουργικήν, εργασίας εις σιδηροδρομικούς σταθμούς, επιδιορθώσεις υποδημάτων κλπ. Υπάρχει αρκετός χώρος διά ψυχαγωγίας και οι αιχμάλωτοι είναι εφωδιασμένοι με γήπεδον ποδοσφαίρου και αίθουσαν συναυλίας.

ΣΤΑΛΑΣΓΚ VIII B, 111 άνδρες εκ Κύπρου: Αρχηγός του στρατοπέδου Λοχίας Κουμίδης εκ Λάρνακος

Το στρατόπεδον τούτο ευρίσκεται εις Σιλεσίαν και είναι μέγαλον. Περιλαμβάνει **20.000** Βρεττανών στρατιωτών και έχει σχολείον, ιδρυθέν υφ' ενός επιλοχίου προ δύο ετών. Το σχολείον αυτό έχει **1,700** μαθητάς και διδάσκονται όλα τα θέματα, δίδονται δε και εξετάσεις. Η κατάσταση είναι παρομοία της των άλλων εν Γερμανία ευρισκομένων στρατοπέδων. Υπάρχουν μεγάλα γήπεδα, δι' αθλοπαιδιάς και κήποι λαχανικών. Επίσης δε Νοσοκομείον, εις το οποίον ασχολούνται **11** Βρεττανοί ιατροί και **39** Νοσοκόμοι.

Υπάρχουν πολλά άλλα στρατόπεδα εις όλην την Γερμανίαν και ολίγοι Κύπριοι κρατούνται εις τα ακόλουθα εξ αυτών.

ΟΦΛΑΓΚ **III C**: Έχει **30** Κυπρίους υπαξιωματικούς, οι οποίοι μετεφέρθησαν εδώ από το στρατόπεδο **I.V.C**. Η θέσις του στρατοπέδου δεν είναι ακόμη γνωστή.

ΣΤΑΛΑΓΚ **VIIIA**: Ευρίσκεται παρά την Γιουγκοσλαβική μεθόριον. Εδώ ευρίσκονται **5** Κύπριοι.

ΣΤΑΛΑΓΚ **XVIIA**: Εις Μούσπεργκ **VB** εις Βελίγκεν και **XXIA** εις Πολωνίαν επί του ΒιστοΗλα. Υπάρχουν ανά **2** ή **3** Κύπριοι εις έκαστον.

ΣΤΑΛΑΓΚ **IVA** εις Ελστερχορτ: Έχει **13** Κύπριους. Η ζώή εις τα στρατόπεδα αυτά φαίνεται να είναι η ίδια με την εις τα άλλα στρατόπεδα, όλοι δε οι αιχμάλωτοι και εδώ λαμβάνουν τακτικά τα δέματα του Ερυθρού Σταυρού.

ΙΤΑΛΙΑ

Οι αιχμάλωτοι μας εις Ιταλίαν ευρίσκονται εις δύο στρατόπεδα: Εις το στρατόπεδον **65** υπάρχουν **365** Κύπριοι, αρχηγός στρατοπεδου ο Λοχίας Ιακωβίδης εξ Αμμοχώστου.

Κατά τον Αύγουστον ανεκοινώθη ότι το στρατόπεδον αυτό δεν είχε ακόμη τελειώση αλλ' ότι περιείχεν ήδη **3.000** υπαξιωματικούς και οπλίτας.

Τα κτίρια είναι στερεά και είναι καλώς εφοδιασμένα με νερόν. Λαμβάνουν τακτικά τα δέματα του Ερυθρού Σταυρού, αλλ' έχουν ανάγκην ειδών ιματισμού. Εις το εν τω στρατοπέδω Νοσοκομείον, υπηρετούν τρεις βρεττανοί ιατροί και **13** Νοσοκόμοι. Η κυριωτέρα εργασία, εις την οποίαν ασχολούνται, είναι η Γεωργία. Πρόκειται συντόμως ν' αρχίσουν μορφωτικά και άλλαι διαλέξεις και ασκήσεις. Το στρατόπεδον κείται επί υψηλού οροπεδίου και είναι εφοδιασμένον με γήπεδα αθλητισμού.

ΣΤΡΑΤΟΠΕΔΟΝ **59**: Έχει **45** Κυπρίους Αρχηγός Στρατοπέδου ο εκ Κυρηνείας Λοχίας

Δημητρίου Σάββας.

Ταχυδρομείον και δέματα του Ερυθρού Σταυρού φθάνουν κανονικώς. Υπάρχουν και εδώ πεδία δι' αθλοπαιδιάς. Εχει επίσης ένα πλήρες Νοσοκομείον διευθυνόμενον υφ' ενός ιταλού και δυο βρεττανών ιατρών. Εις οφθαλμολόγος επισκέπτεται το στρατόπεδον μίαν φοράν τη εβδομάδα. Αι σχέσεις μεταξύ των αιχμαλώτων και της διοικήσεως του στρατοπέδου είναι έξοχοι.

ΣΤΑΛΑΓΚ IIIID. Δύο επιστολαί από τον Αρχηγόν του στρατοπέδου Λοχίαν Σωκράτην Αλετράρην.

Προς την επίτιμον Γραμματέα Γραφείου Αιχμαλώτων, Βρεττανικόν Ερυθρόν Σταυρόν, Κύπρος.

Εντιμε επίτιμε Γραμματεύ,

Προ μιας εβδομαδος ελάβομεν σωρείαν τουρκικών βιβλίων σταλέντων από την μεγάλην Βρετανίαν. Η βιβλιοθήκη μας είναι τώρα πλουσία εις αγγλικά, Ελληνικά και Τουρκικά βιβλία, Ο Βρεττανικός Ερυθρός Σταυρός κάμνει το παν διά να μας ευχαριστήση. Είμεθα πραγματικώς όλοι ευγνώμονες διά τας ευκολίας, τας οποίας μας επιδαψιλεύει η οργάνωσις αύτη

23 Ιανουαρίου 1943

Εντιμε Κύριε.

Ελάβομεν την υπό ημερομηνίαν **24 Νοεμβρίου 1942** επιστολήν της Αυτού Εξοχότητος και ευχαριστούμε διά τας προς ημάς ευχάς του. Η καλωσύνη του προς όλους τους Κυπρίους αιχμαλώτους μας γεμίζει ευγνωμοσύνη. Σας παρακαλώ να μας κάμετε την καλωσύνην να πληροφορήσετε την Αυτού Εξοχότητα, ότι κατά τας τελευταίας ημέρας επήραμεν σχεδόν όλοι από μια καινούργια στολήν, ένα ζεύγος υποδημάτων, τρικό και επανωφόριον.

ΠΑΝ το δυνατόν γίνεται υπό του Βρεττανικού Ερυθρού Σταυρού και πραγματικώς ευλογούμεν την οργάνωσιν αυτήν.

Όλοι μας διάγομεν καλώς και στέλλομεν τας

καλυτέρας μας ευχάς προς την Αυτού Εξοχότητα.

Ελπίζοντας ότι τόσοι υμείς όσοι και η Αυτού Εξοχότης ευρίσκεσθε εν υγεία και ευδαιμονία.

Διατελούμεν της Α. Εξοχότητος θεράποντες
οι εν Γερμανία κύριοι αιχμάλωτοι
ΛΟΧΙΑΣ ΣΩΚΡΑΤΗΣ ΑΛΕΤΡΑΡΗΣ

Αρχηγός Στρατοπέδου 837 IID, Γερμανία

21 Ιανουαρίου 1943

Στάλαγκ I.V.C Γερμανία από τον εκ Ριζοκαρπάσου
Λοχίαν Βανέζην Σάββα
Προς την Κυρίαν Ζοζεφίναν Σόου
Επίτιμον Γραμματέα
Γραφείου Αιχμαλώτων Λευκωσία

Αγαπητή Κυρία,

Σας ευχαριστώ διά την ανά χειράς επιστολήν την οποίαν έλαβα σήμερα το πρωί. Συνεκινήθην βαθύτατα διά την θαυμασίαν βοήθειαν, την οποίαν προσπαθείτε να παράσχετε εις όλους ημάς.

Είμεθα ευγνώμονες διά τα δέματα ιματισμού, τα οποία λαμβάνομεν επί 2 τώρα μήνας και σας ευχαριστούμεν διά την καλωσύνην σας.

Θα ήθελα επίσης να σας πληροφορήσω ότι λαμβάνομεν τακτικά εξ Αγγλίας δέματα, από τον Ερυθρόν Σταυρόν, με την αναλογίαν που λαμβάνουν και οι Αγγλοι αιχμάλωτοι.

Επήραμεν ωσαύτως εκ του ιδίου οργανισμού είδη ιματισμού και στολάς ως και εσώρουχα, δι' όλα αυτά είμεθα περισσότερον από ευγνώμονες προς τους δωρητάς και την οργάνωσιν του Ερυθρού Σταυρού.

Σας ευχαριστώ εκ μέρους των Βρετανών Κυπρίων αιχμαλώτων και σας διαβεβαιώ ότι η βοήθεια σας εκτιμάται πλήρως.

Ευχόμενος προς τον εν Κύπρω βρετανικόν Ερυθρόν Σταυρόν τα κάλλιστα,

Διατελώ κτλ

11 Ιουνίου 1942

ΣΤΑΛΑΓΚ VIII B Γερμανία. Από ένα αιχμάλωτον εις

το στρατόπεδον **VIIIB**

Αγαπητή Κυρία,

Εναι ελπίζω εις τον θεόν, ότι ολα τα μέλη του Ερυθρού Σταυρού διατελούν εν υγεία καλή εν τούτοις και εγώ σας στέλλω τας καλυτέρας μου ευχάς και τας ευχάς μου προς όλον τον Κυπριακόν λαόν. Ευχαριστώ διά τους κόπους εις τους οποίους υποβάλλεσθε διά να με βοηθήσετε. Επιστολαί είναι πάντοτε ευπρόσδεκτοι εις τη ζωήν αυτήν της φυλακής

4 Οκτωβρίου 1942

ΣΤΑΛΑΓΚ **XVIII** Γερμανία.

Από τον αιχμάλωτον στρατιώτην

Αλέκον Χριστοδούλου εκ Λάρνακος

Προς τον Βρετανικόν Ερυθρόν Σταυρόν

Πολεμικήν Οργάνωσιν, Λευκωσία Κύπρου

Αγαητοί κύριοι.

Σας ευχαριστώ διά το χριστουγεννιάτικον σας δώρον και διά το προς εμέ ενδιαφέρον σας.

Οταν πριν **6** μήνες ήλθα εδώ ως Βρετανός αιχμάλωτος πολέμου ήξευρα πως κάποιος θα φρόντιζε για μένα, αλλ' ουδέποτε ήλπιζα να εύρισκα τοιούτον συγκινητικόν ενδιαφέρον εκ μέρους σας, πράγμα το οποίον μου επροξένησε κάποιαν έκπληξιν.

Ζω τώρα τους μαύρους αυτούς καιρούς διά της μεγάλης σας φροντίδος και της συμπαθείας των φίλων μου και περιμένω το τέλος του πολέμου διά να ευρεθώ μαζί σας

24 Ιανουαρίου 1943

ΣΤΡΑΤΟΠΕΔΟΝ **59**, Ιταλία.

Από τον αρχηγόν του Στρατοπέδου

Λοχίαν Δημητρίου εκ Κυρηνείας

Προς τα εν Κύπρω

έντιμα μέλη του Βρετανικού Ερυθρού Σταυρού

Εντιμα μέλη του Βρετανικού Ερυθρού Σταυρού.

Είναι καθήκον μου να σας ευχαριστήσω εκ μέρους όλων των μετ' εμού Κυπρίων διά τα παιγνίδια και σιγαρέττα που μας εστείλατε. Επήραμεν επίσης τα

20 πακέττα εξ 120 σιγαρέττων έκαστον. Δεν δύναμαι να σας περιγράψω την ευτυχίαν μας τώρα που γνωρίζομεν ότι υπάρχουν πρόσωπα, τα οποία ενδιαφέρονται δι'ημάς. Στην αρχήν ενομίσαμεν ότι όλοι μας εξέχασαν.

Ιταλία 20.9.42

ΣΤΡΑΤΟΠΕΔΟΝ 65, Ιταλία.

Δύο επιστολαί από τον οδηγόν Κωνταντινίδην Ιάκωβον

Αγαπητή Κυρία,

Επεράσαμε περίφημα την Πρωτοχρονιάν. Πλήθος δεμάτων του Βρετανικού Ερυθρού Σταυρού και εκλεκτή μουσική. Ηπιαμεν ακόμη και από μια μποτίλια λεμονάδα στην υγείαν σας. Και τώρα σας ευχαριστούμεν εσάς και τους συνεργάτας σας

Ιταλία 7.1.43

Αγαπητή Κυρία

Εκ μέρους των εν αιχμαλωσία μετ' εμού ολίγων κυπρίων, επιθυμώ να ευχαριστήσω τους Κυπρίους εκείνους, οίτινες συνεισφέρουν διά την αποστολήν δεμάτων προς ημάς.

Σας παρακαλώ να δώσετε τας ευχαριστίας μας, προς όλους τους ενδιαφερομένους, προς τους οποίους είμεθα ευγνώμονες

Ιταλία 9.11.42

Στις 9 11 1943 η "Ελευθερία" έγραψε και τα πιο κάτω για τη ζωή των αιχμαλώτων στη Γερμανία:

"Ελήφθησαν προσφάτως υπό του εν Λευκωσία Γραφείου Αιχμαλώτων, μέσω του διεθνούς Ερυθρού Σταυρού, λεπτομέρειαι περί της ζωής των εν Γερμανία βρετανών και Κυπρίων αιχμαλώτων. Εις το στρατόπεδον ΣΤΑΛΑΓΚ IVA διέμενον οι 11 παλιννοστούντες κύπριοι αιχμάλωτοι μαζί με άλλους 18 Κυπρίους. Το εν λόγω στρατόπεδον αποτελείται καθ' ολοκληρίαν από νοσοκομεία.

Εις το στρατόπεδον ΣΤΑΛΑΓΚ IIID, το οποίο

ευρίσκεται πλησίον του Βερολίνου και υποδιαιρείται εις πολλά μικρότερα στρατόπεδα εργασίας, διαμένουν **209** κύπριοι αιχμάλωτοι.

Οι στρατώνες είναι ευρύχωροι, αι δε κλίνας απλαί. Εκαστος ανήρ έχει τρεις χειμερινάς κουβέρτας. αι υγιειναί συνθήκαι και η ιατρική περίθαλψις είναι άρισταί. Εκαστος ανήρ δύναται να κάμνη καθημερινώς θερμόν λουτρόν. Η τροφή είναι καλή και τα τρόφιμα αρκετά, τα υποδήματα όμως ευρίσκονται εν κακή καταστάσει. Υπάρχει έλλειψις σιγαρέττων και Κυπριακών βιβλίων.

Εις το στρατόπεδον ΣΤΑΛΑΓΚ **VIIIV** το οποίον κείται πλησίον των Πολωνικών συνόρων υπάρχουν **179** Κύπριοι αιχμάλωτοι. Εις το στρατόπεδον ΣΤΑΛΑΓΚ **383** ΟΦΛΑΓΚ **IIIΟ** κείμενον μεταξύ Βερολίνου και Δρέσδεν (Δρέστη) εν τη Κεντρική Γερμανία, διαβιούν **56** Κύπριοι αιχμάλωτοι μετ' άλλων **3,950** συμμάχων αιχμαλώτων.

Στις **11** Μαΐου **1944** εξ άλλου η εφημερίδα "Ανεξάρτητος" παρέθετε την πιο κάτω επιστολή που είχε ληφθεί στο γραφείο αιχμαλώτων από Αγγλο υπαξιωματικό και είχε αφεθεί ελεύθερος από το γερμανικό κρατητήριο:

" Θα σας παρακαλέσω να διαβιβάσητε το μήνυμα τούτο εις την σύζυγον του ιατρού Ανδρέα Μικελλίδη εκ Λευκωσίας. Ημην με τον Λοχαγόν Μικελλίδην εις το ΣΤΑΛΑΓΚ **XVIII B, XVIIID & XVIIIA** μέχρις ότου εγκατέλειψε το τελευταίον τούτο στρατόπεδον. Ητο αρκετά καλός και αναμφιβόλως αρκετά υπολογίσιμος. Αυτραλοί, Νεοζηλανδοί και Βρεττανοί οίτινες ήσαν μαζί του δεν ηδύναντο να ομιλήσωσιν καλύτερα δι' αυτόν. Εκτός των καθηκόντων του ως ιατρού, ούτος ήτο πάντοτε ο οδηγός νούς κάθε ενεργείας διασκεδάσεως, αθλητικού ή ευημερίας και εγώ προσωπικώς ουδέποτε συνήντησα ευγενέστερον κύριον.

Θα τον ευθυμούνται εις πολλά μέρη της αυτοκρατορίας μας δι' αρκετόν καιρόν.

Είθε να επανέλθη σύντομα εις την οικογένειαν

του".